Lietas Nr. A420370414
Lietas arhīva Nr. AA43-0703-16/10

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 12.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Osmane,
tiesneši V.Poķis un A.Šteinberga,

piedaloties pieteicējai /pers. C/ un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta pārstāvim /pers. D/,

atklātās tiesas sēdēs un rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. C/ ar mazmeitu /pers. E/ tiktu reģistrētas palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā, sakarā ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 12.februāra spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] 2014.gada 29.aprīlī pieteicēja /pers. C/ vērsās Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā (turpmāk arī – atbildētājs) ar iesniegumu, kurā lūgts reģistrēt pieteicēju ar mazmeitu /pers. E/ dzīvokļa rindā.

Ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai (turpmāk – Komisija) 2014.gada 18.jūnija lēmumu Nr.26 (turpmāk – Sākotnējai lēmums) atteikts reģistrēt pieteicēju ar mazmeitu /pers. E/ palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā.

[2] Ar atbildētāja 2014.gada 19.augustā lēmumu Nr.DMV-14-15420-ap (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmumā norādīts, ka, izvērtējot lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus, konstatēts, ka pieteicēja un viņas mazmeita neatbilst to personu kategorijām, kuras reģistrē palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā, jo nav pagājuši 5 gadi kopš pieteicēja atsavinājusi viņai piederošos nekustamos īpašumus.

[3] 2014.gada 17.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicēja ar mazmeitu /pers. E/ tiktu reģistrētas palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā.

Pieteikumā norādīts, ka pieteicēja ir sasniegusi pensijas vecumu, pieteicēja ar viņas apgādībā nepilngadīgo mazmeitu /pers. E/ ir palikušas bez dzīvojamās platības. Pieteicēja ar mazmeitu dzīvokli īrē, taču īri un komunālos maksājumus nespēj nomaksāt, jo ienākumi ir mazi.

[4] Paskaidrojumos par pieteicējas pieteikumu atbildētājs norādīja, ka pieteikumu neatzīst un uzskata to par nepamatotu, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Administratīvā rajona tiesa ar 2015.gada 12.februāra spriedumu apmierināja pieteikumu daļā, uzliekot par pienākumu atbildētājam viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas reģistrēt /pers. E/ palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā ar 2014.gada 29.aprīli. Pārējā daļā pieteikums noraidīts.

Spriedums motivēts šādi.

[5.1] Izskatāmā lieta ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Augstākā tiesa) ir atzinis, ka, kaut arī, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai parasti jāvērtē spēkā esošā tiesību norma, šim principam ir izņēmumi. Viens no šādiem izņēmumiem attiecas uz sociālajās tiesībās noteiktā labuma gūšanu. Sociālo tiesību jomā tiesiskās situācijas maiņa (tiesību normas grozīšana vai izslēgšana) neietekmē tiesības, kuras personai bija brīdī, kad viņa ar iesniegumu par šā labuma saņemšanu vērsās iestādē (sk. Augstākās tiesas 2007.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-430/2007 21.punktu, Augstākās tiesas 2007.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-431/2007 14.punktu, Augstākās tiesas 2009.gada 6.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-334/2009 11.punktu).

Līdz ar to tiesa spriedumā piemēros tās tiesību normas, kas bija spēkā Lēmuma pieņemšanas laikā.

[5.2] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ar mazmeitu šobrīd dzīvo citai privātpersonai piederošā dzīvoklī uz īres līguma pamata. Pieteicējas ģimenei ir piešķirts maznodrošinātas ģimenes statuss, kā arī pieteicēja ir pensionāre, kas ar Rīgas bāriņtiesas 2012.gada 8.maija lēmumu ir iecelta par savas mazmeitas aizbildni. Lietā nav strīda arī par to, ka pieteicēja 2012.gada 26.aprīlī ir atsavinājusi divus tai piederošus nekustamos īpašumus.

Lietā ir noskaidrojams, vai, pastāvot konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem, atbildētājam bija pienākums sniegt pieteicējas ģimenei pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā un reģistrēt to palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā.

[5.3] Lēmums pamatots ar Rīgas domes 2010.gada 15.jūnija saistošo noteikumu Nr.80 „Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.80) 66.2.7.apakšpunktu. Lēmumā secināts, ka pieteicējas ģimene neatbilst Saistošajos noteikumos Nr.80 ietvertajiem kritērijiem, kas paredz personas tiesības īrēt pašvaldības sociālo dzīvokli vai sociālo dzīvojamo telpu, jo nav pagājuši 5 gadi kopš pieteicēja ir atsavinājusi viņai piederošus nekustamos īpašumus.

[5.4] Saistošo noteikumu Nr.80 66.2.7.apakšpunkts noteica, ka 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai reģistrē maznodrošinātas personas ar nosacījumu, ka tā ir atsevišķi dzīvojoša persona, kura pēdējos piecus gadus deklarējusi savu pastāvīgo dzīvesvietu Rīgā, turklāt šai personai nepieder nekustamais īpašums, izņemot dzīvokli, kuru šī persona lieto, par kuru nav apsaimniekošanas maksas un/vai maksas par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, parādu un kuru pēc palīdzības saņemšanas tā piekrīt atdāvināt (atlīdzības nozīmē) pašvaldībai, kā arī tā nav atsavinājusi nekustamo īpašumu pēdējo piecu gadu laikā.

Ņemot vērā to, ka pieteicēja pēdējo piecu gadu laikā ir atsavinājusi viņai piederošus divus nekustamos īpašumus, tad pieteicēja neatbilst tiesību normā noteiktajiem kritērijiem, lai iegūtu tiesības īrēt pašvaldības sociālo dzīvokli vai sociālo dzīvojamo telpu.

[5.5] Tiesa konstatē, ka Saistošo noteikumu Nr.80 66.2.3.apakšpunkts gan laikā, kad pieteicēja ar iesniegumu vērsās iestādē, gan arī šobrīd noteic, ka 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai reģistrē maznodrošinātas personas ar nosacījumu, ka persona ir bārenis, kas nav nodrošināts ar dzīvojamo telpu.

Ņemot vērā to, ka pieteicējas aizbildnībā ir viņas mazmeita, kas ir bārene, tad pieteicējas mazmeitai ir tiesības būt reģistrētai 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai, ja tā nav nodrošināta ar dzīvojamo telpu. Savukārt tas vien, ka pieteicējas mazmeita ir nepilngadīga, nenozīmē, ka viņai nav tiesību būt reģistrētai reģistrā, kas sniedz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā.

Saskaņā ar Civillikuma 261.pantu, izņemot gadījumus, kas paredzēti 221. un 260.pantā, nepilngadīgajam nav rīcības spējas, tādēļ viņu visos tiesiskos darījumos pārstāv aizbildnis.

Ievērojot to, ka pieteicēja ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ir iecelta par savas mazmeitas aizbildni un ir tiesīga pārstāvēt bērnu bāreni tiesiskajās attiecībās ar valsti un privātpersonām, atbildētājai ir pienākums uz pieteicējas 2014.gada 29.aprīli iesniegtā iesnieguma pamata reģistrēt pieteicējas mazmeitu 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai, jo viņa kā bārene nav nodrošināta ar dzīvojamo telpu.

Turklāt pēc tam, kad pieteicējas mazmeita būs sasniegusi pilngadību, viņai radīsies tiesības būt reģistrētai pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām, pamatojoties uz likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 3.punktu, kas noteic, ka pirmām kārtām ar dzīvojamo telpu nodrošināmi bērni bāreņi un bērni, kuri palikuši bez vecāku gādības un atrodas bērnu aprūpes iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa, – pēc tam, kad bērns sasniedzis pilngadību un beigusies viņa ārpusģimenes aprūpe.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 12.februāra spriedumu daļā, ar kuru pieteikums apmierināts, atbildētājs iesniedza apelācijas sūdzību.

Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Tiesa nepamatoti ir atzinusi, ka pieteicēja /pers. C/ ir rīkojusies savas mazmeitas vārdā kā viņas pārstāve. Šāds secinājums neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem.

Tiesa, secinot, ka pieteicēja rīkojās /pers. E/ vārdā, ir pārkāpusi prasījuma robežas un noteikusi izdot labvēlīgu administratīvo aktu par labu tādai personai, kas to nav lūgusi likumā noteiktā kārtībā.

[6.2] Arī gadījumā, ja /pers. C/ būtu lūgusi izdot administratīvo aktu kā /pers. E/ pārstāve, spriedums nav tiesisks, jo tiesa nav pareizi izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus.

/pers. E/ neatbilst Saistošo noteikumu Nr.80 66.2.3.apakšpunkta kritērijiem.

Tiesa secinājumu, ka pieteicēja un /pers. E/ ir palikušas bez dzīvojamām telpām, pamato ar atsauci uz pieteicējas pieteikumu, taču pieteikumā šāda informācija nav norādīta. Pieteikumā ir norādīts, ka pieteicēja kopā ar mazmeitu dzīvokli īrē, līdz ar to sprieduma sastādīšanas brīdī /pers. E/ uzturējās dzīvoklī, kuru īrēja pieteicēja.

Pieteicējas grūtības segt savas saistības vēl nenozīmē, ka starp pieteicēju un izīrētāju ir pārtrauktas īres attiecības. No lietas apstākļiem neizriet, ka sprieduma sastādīšanas brīdī /pers. E/ nebūtu nodrošināta ar dzīvojamo telpu.

Ņemot vērā minētos apstākļus, nav iespējams uzskatīt, ka /pers. E/ nav nodrošināta ar dzīvojamo telpu.

[6.3] Tiesai bija pilnībā jānoraida pieteicējas pieteikums, jo pieteicēja pēdējo piecu gadu laikā bija atsavinājusi divus nekustamos īpašumus, ko apliecina arī tiesa.

[7] Pieteicēja /pers. E/ uz tiesas sēdēm nebija ieradusies. /pers. E/ likumiskā pārstāve līdz viņas pilngadībai un atbildētāja pārstāvis piekrita lietas izskatīšanai bez /pers. E/ klātbūtnes.

Ievērojot to, ka par tiesas sēdes laiku un vietu administratīvā procesa dalībniekiem pienācīgi paziņots un nav konstatējami Administratīvā procesa likuma 268. un 269.pantā paredzētie pamati lietas izskatīšanas atlikšanai, Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka ir iespējams izskatīt lietu bez pieteicējas /pers. E/ piedalīšanās tiesas sēdē.

Tiesas sēdēs atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja.

Pieteicēja un pieteicējas /pers. E/ pārstāve /pers. C/ apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu apmierināt.

Lietas izskatīšana pēc būtības pabeigta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Vispirms noskaidrojamas lietas izskatīšanas robežas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmajai daļai, kas noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

Pirmās instances tiesa izskatījusi lietu un taisījusi spriedumu attiecībā uz abām pieteicējām, noraidot pieteikumu daļā par /pers. C/ reģistrēšanu palīdzības saņemšanai, jo viņa pēdējo piecu gadu laikā ir atsavinājusi divus nekustamos īpašumus, un apmierinot pieteikumu daļā par /pers. E/ reģistrēšanu palīdzības saņemšanai.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu pieteikuma apmierinātajā daļā ir iesniedzis atbildētājs, pieteicējas pirmās instances tiesas spriedumu nav pārsūdzējušas. Līdz ar to spriedums pieteikuma noraidītajā daļā ir stājies spēkā, proti, apgabaltiesa nevar pārbaudīt /pers. C/ tiesības būt reģistrētai palīdzības saņemšanai, bet apgabaltiesai ir jāpārbauda, vai pašvaldībai ir pienākums reģistrēt /pers. E/ attiecīgajā palīdzības reģistrā.

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, savukārt /pers. E/ prasījums ir noraidāms.

[10] Pirmās instances tiesa secinājusi, ka /pers. E/ kā bārenei ir tiesības būt reģistrētai 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai.

Sprieduma taisīšanas laikā šis pirmās instances tiesas secinājums bija pareizs un apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta

ceturto daļu pievienojas tam. Saskaņā ar minēto normu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

[11] Par atbildētāja apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[11.1] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka /pers. C/, iesniedzot pieteikumu, nav rīkojusies arī savas mazmeitas /pers. E/ vārdā, līdz ar to pirmās instances tiesa pārkāpusi prasījuma robežas.

Apgabaltiesa šim argumentam nepiekrīt.

Saskaņā ar Civillikuma 222.pantu bez vecāku aizgādības palikušam bērnam ieceļams aizbildnis. Aizbildnības institūta jēga ir ietverta šā likuma 252.pantā, proti, aizbildņi atvieto saviem aizbilstamajiem vecākus. Turklāt, sakarā ar to, ka nepilngadīgajam nav rīcības spējas, viņu visos tiesiskos darījumos atbilstoši Civillikuma 261.pantam pārstāv aizbildnis.

Iepazīstoties ar /pers. C/ iesniegumiem atbildētājam un apgabaltiesā sniegto viedokli, apgabaltiesai nerodas šaubas, ka pieteikums tiesā iesniegts arī /pers. E/ vārdā un arī viņas interešu aizstāvībai. No iesniegumiem nepārprotami izriet, ka /pers. C/ lūdz palīdzību arī savai nepilngadīgajai mazmeitai. Apgabaltiesas sēdē /pers. C/ apstiprināja, ka gan iesniegumus iestādē, gan pieteikumu tiesā iesniegusi arī savas mazmeitas vārdā. Arī pēc pilngadības sasniegšanas /pers. E/ nav atteikusies no prasījuma.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa noraida kā nepamatotu atbildētāja argumentu, ka pieteikums netika iesniegts /pers. E/ vārdā un viņas kā aizbilstamās interesēs.

[11.2] Apgabaltiesa nepiekrīt arī tam, ka /pers. E/ bija nodrošināta ar dzīvojamo telpu.

Lietā nav strīda, ka pieteicējām nepieder nekustamie īpašumi, tostarp jebkāda dzīvojamā telpa. Lēmuma pieņemšanas laikā pieteicējām bija maznodrošinātas ģimenes statuss, no kā secināms, ka viņām nebija arī citu materiālo resursu, tostarp naudas līdzekļu uzkrājumu, akciju, vai jebkādu citu mantisku vērtību vai tiesību, ar kuru palīdzību pieteicējas spētu atrisināt savu dzīvokļa jautājumu. Tā kā pašvaldības sociālais dienests lēmumu par maznodrošinātas personas statusa piešķiršanu pieņem tikai pēc šo ziņu un citas informācijas pārbaudes, apgabaltiesai nav pamata izdarīt pretēju secinājumu.

Atbildētājs norāda uz divu zemes īpašumu atsavināšanu. No zemesgrāmatā pieejamās informācijas redzams, ka /pers. C/ 2012.gadā atsavinājusi divus zemes īpašumus Rēzeknes novadā 2 ha un 3 ha platībā attiecīgi par Ls 149 un Ls 210.

Apgabaltiesa secina, ka norādītās summas ir acīmredzami nepietiekamas, lai ar to palīdzību persona varētu atrisināt mājokļa jautājumu. Kā paskaidroja /pers. C/, no mātes mantotos īpašumus pārdevusi, jo bija jāatdod parāds, ko aizņēmusies savu divu bērnu bērēm. Tā kā pieteicējām nav sava mājokļa, viņas ir spiestas īrēt citām personām piederošu dzīvojamo telpu, slēdzot terminētus īres līgumus, kas rada papildus izdevumus un nepieciešamību pēc līguma termiņa beigām meklēt citu dzīvojamo telpu, ja termiņš netiek pagarināts. Minētais izriet no lietas materiālos esošajiem īres līgumiem. Tādējādi, kā paskaidrojusi /pers. C/, viņas nespēj nodrošināt savas pamatvajadzības, spiestas dzīvot badā, kā arī beidzoties īres līguma termiņam, rēķināties ar to, ka būs jāmeklē cita dzīvojamā telpa. Dzīvojot uz krīzes robežas, mazmeitu nevarot ne pabarot, ne apģērbt, ne izskolot. Lai situāciju atvieglotu, mazmeita mācās un strādā.

Apgabaltiesas ieskatā, fakts, ka pieteicējas saviem spēkiem mēģina rast risinājumu sarežģītā dzīves situācijā, pats par sevi vēl nenozīmē, ka viņām nebija nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumā.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa neuzskata, ka /pers. E/ bija nodrošināta ar dzīvojamo telpu.

[12] Lai arī atbildētāja apelācijas sūdzība ir nepamatota, turpmāk minēto apsvērumu dēļ /pers. E/ prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir noraidāms.

[13] Judikatūrā atzīts, ka, izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu (sk., piemēram, Augstākās tiesas 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu). Tiesai, kas izskata lietu pēc būtības, jāvērtē tie tiesiskie un faktiskie apstākļi, kas pastāvēja līdz lietas izskatīšanas pabeigšanai (gadījumā, ja lieta izskatīta mutvārdu sēdē – līdz brīdim, kad tiesa aiziet taisīt spriedumu). Izņēmums ir gadījumā, ja pieprasītais labums ir saistīts ar konkrētu laika periodu vai ja tiesību normas grozījuma gadījumā pārejas noteikumos ir atrunāts citādi (sk., piemēram, Augstākās tiesas 2011.gada 5.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-856/20119.punktu).

Izskatāmajā gadījumā Augstākās tiesas norādītais izņēmums nepastāv, jo reģistrēšana pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumā nav saistīta ar konkrētu laika periodu, kā tas būtu, piemēram, strīdā par pašvaldības pabalsta piešķiršanu kādā laika periodā, līdz ar to apgabaltiesai jāvērtē, vai brīdī, kad apgabaltiesa aizgāja taisīt spriedumu, pastāvēja visi priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai (tiesību normā noteiktie tiesiskie un faktiskie apstākļi /pers. E/ reģistrēšanai 13.reģistrā).

[14] Saskaņā ar Saistošo noteikumu Nr.80 66.2.punktu un 66.2.3.apakšpunktu 13.reģistrā citastarp reģistrē maznodrošinātas personas ar nosacījumu, ka persona ir bārenis, kas nav nodrošināts ar dzīvojamo telpu. Arī šobrīd spēkā esošie Rīgas domes 2015.gada 9.jūnija saistošie noteikumi Nr.153 „Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" ietver tādu pašu regulējumu, proti, 1.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai reģistrē maznodrošinātu personu ar nosacījumu, ka tā ir bārenis, kas nav nodrošināts ar dzīvojamo telpu (19.1.punkts un 19.1.3.apakšpunkts).

Tādējādi tiesiskā situācija jautājumā par /pers. E/ reģistrēšanu sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai ir palikusi nemainīga, jo kritēriji nav mainījušies arī šobrīd.

[15] No lietas materiāliem izriet, ka lietas izskatīšanas laikā ir mainījusies faktiskā situācija, jo no 2015.gada 31.marta pieteicējām vairs nav maznodrošinātas ģimenes statusa. Līdz ar to neizpildās viens no kritērijiem /pers. E/ reģistrēšanai 13.reģistrā (no 2015.gada 10.jūlija 1.reģistrā) sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai.

Kā atzinusi Augstākā tiesa, pašvaldības sociālajai palīdzībai ir un paliek subsidiāra loma. Tas nozīmē, ka šī palīdzība tiek sniegta personai, kura saviem spēkiem nespēj nodrošināt sevi vai pārvarēt dzīves grūtības un kura nesaņem ne no viena cita pietiekamu palīdzību. Arī uzņemšana rindā pati par sevi negarantē palīdzības piešķiršanu, jo pašvaldībai ir tiesības pārbaudīt, vai nav zuduši apstākļi, kuri bijuši par pamatu personas reģistrēšanai attiecīgās palīdzības saņemšanai, jo laika gaitā personas situācija var mainīties (piemēram, persona var pati sevi nodrošināt ar dzīvojamo telpu vai atrast labāku risinājumu sava dzīvokļa jautājuma nokārtošanai nekā piedāvā pašvaldība). Tādēļ faktiskās situācijas maiņas dēļ personai var tikt atteikta palīdzība (sk., piemēram, Augstākās tiesas 2012.gada 15.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-662/2012 8.punktu).

Tā kā apgabaltiesa ir konstatējusi, ka šobrīd attiecībā uz /pers. E/ neizpildās viens no nepieciešamajiem kritērijiem viņas reģistrēšanai 13.reģistrā, prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir noraidāms.

[16] Papildus norādāms, ka 2016.gada 3.februārī /pers. E/ sasniegusi pilngadību. No pilngadības sasniegšanas brīža viņai, kā pareizi norādījusi pirmās instances tiesa, ir tiesības pretendēt uz dzīvojamās telpas izīrēšanu pirmām kārtām, pamatojoties uz likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 3.punktu. Tāpat jāņem vērā, ka ar 2014.gada 19.jūnija likumu „Grozījumi likumā „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā"" ir paplašināts pretendentu loks un arī tie bērni bāreņi, kuriem ir iespēja likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā, var pieteikties gan dzīvokļa pabalstam, gan pašvaldības dzīvoklim. Līdz ar to spēkā esošais regulējums vairs neprasa apsvērt jautājumu par to, vai bāreņim ir iespēja iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā. Tā kā /pers. E/ ar vecomāti vairs juridiski nesaista aizbildnība, viņai ir tiesības pašai vērsties Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijā ar iesniegumu par nodrošināšanu ar dzīvojamo telpu pirmām kārtām, pamatojoties uz likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 3.punktu.

[17] Tā kā pieteikums iesniegts par administratīvo aktu sociālās drošības jomā, pieteicējām atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta piektajā daļā noteiktajam nav uzliekams pienākums atmaksāt valsts nodevu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta piekto daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. E/ prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, reģistrējot viņu palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Osmane

Tiesneši V.Poķis

A.Šteinberga